

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

04 iulie 2023

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Țurcan Anatolie,

Judecători – Talpă Boris, Eremciuc Ghenadie, Daguța Sergiu, Donos Aliona,

judecând fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Formusatii Andrei, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 23 decembrie 2021, în cauza penală în privința lui

Lîsî Bronislav xxx

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 16.02.2015 – 30.12.2015;

Instanța de apel: 20.01.2016 – 15.02.2017;

Instanța de recurs: 27.04.2017 – 27.06.2017;

Instanța de apel: 17.08.2017 – 11.12.2019;

Instanța de recurs: 25.02.2020 – 11.08.2020;

Instanța de apel: 07.09.2020 – 23.12.2021;

Instanța de recurs: 05.07.2022 – 04.07.2023.

a c o n s t a t a t:

1. Prin sentința Judecătoriei Edineț din 30 decembrie 2015, Lîsî Bronislav a fost achitat de sub învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.324 alin.(1) Cod penal, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

Acțiunea civilă înaintată de către Centrul Național Anticorupție în temeiul art.387 alin.(2) pct. 2) Cod de procedură penală, a fost lăsat fără soluționare.

2. Prin rechizitoriu, Lîsî Bronislav a fost învinuit de faptul că, activând în baza ordinului nr.705 „p” din 28.03.2013 a Directorului secției Naționale pentru Siguranța Alimentelor a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare al RM, în funcția de șef-adjunct subdiviziune teritorială în cadrul Direcției raionale pentru Siguranța Alimentelor Edineț, fiind persoană publică și având în virtutea acestei funcții permanent drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, acceptând benevol restricțiile impuse de actele normative pentru a nu fi comise acțiuni ce pot conduce la folosirea situației de serviciu și a autorității sale în interese materiale și personale, contrar obligațiilor și interdicțiilor impuse de funcția deținută, ar fi comis infracțiunea de corupere pasivă în următoarele circumstanțe:

La 17 septembrie 2014 Lîsî Bronislav, aflându-se la sediul Direcției raionale pentru Siguranța Alimentelor Edineț str. Maiacovschii nr. 94, or. Edineț în biroul de serviciu, în cadrul discuției cu reprezentantul întreprinderii SRL "Imobex-Grup", Arama Igor, ar fi pretins de la ultimul mijloace bănești în sumă de 600 lei, pentru

eliberarea fiecărui certificat fitosanitar, necesar la exportul produselor vegetale (fructe), pentru confirmarea lipsei dăunătorilor de carantină.

La data de 30 septembrie 2014, Lîsîi Bronislav, aflându-se la sediul Direcției indicate din or. Edineț, ar fi primit de la Arama Igor, setul de documente și suma de bani anterior stabilită, în mărime de 600 lei, unde fără efectuarea controlului și testelor necesare, a eliberat certificatul fitosanitar cu nr.0261472 din 30 septembrie 2014, în vederea confirmării corespunderii calității unei cantități de 18 200 kg de mere, ce urmau a fi exportate în Ucraina.

La 16 octombrie 2014, Lîsîi Bronislav, aflându-se în or. Edineț pe adresa indicată, ar fi primit de la Arama Igor setul de documente și suma de bani în mărime de 600 lei, unde fără a efectua controlul și testele necesare, a eliberat certificatul fitosanitar cu nr.0261839 din aceeași dată, pentru confirmarea corespunderii calității unei cantități de 19 200 kg de mere, ce urmau a fi exportate în Ucraina. Iar la 21 octombrie 2014 Lîsîi Bronislav, în aceleași circumstanțe, aflându-se la sediul Direcției nominalizate, ar fi primit de la Arama Igor documentele necesare și suma de bani în mărime de 2 400 lei pentru eliberarea a patru certificate, unde fără efectuarea controlului și testelor necesare, a eliberat certificatele fitosanitare cu nr.0261921, nr.0261922, nr.0261923 și nr.0261924 din aceeași dată, pentru certificarea corespunderii calității produselor vegetale (mere), ce urmau a fi exportate în Ucraina.

După aceasta, la 01 noiembrie 2014, Lîsîi Bronislav, ar fi convenit telefonic cu Arama Igor săi elibereze întreprinderii SRL „Imobex-Grup” un certificat fitosanitar pentru certificarea calității unei cantități de 19 000 kg, struguri de poamă, ce urma a fi exportată în Ucraina, iar setul de documente și banii în sumă de 600 lei urmând a fi prezentați ulterior, fapt pentru care Lîsîi Bronislav ar fi eliberat și expediat lui Arama Igor fără a efectua controlul produselor, certificatul fitosanitar cu nr.0262083 din 01 noiembrie 2014.

La 20 noiembrie 2014 Lîsîi Bronislav, aflându-se în biroul de serviciu din cadrul direcției indicate, ar fi primit de la Arama Igor setul de documente pentru eliberarea a două certificate fitosanitare, unde Lîsîi Bronislav, i-ar fi indicat acestuia ca suma de bani necesară să o transmită fiului Lîsîi Mihail după ce va ieși din birou, moment care fără a fi efectuat controlul necesar, ar fi eliberat certificatele sanitare cu nr.0262371 și nr.0262372 din 20 noiembrie 2012.

Ulterior, Arama Igor ieșind din biroul menționat și în coridorul sediului Direcției raionale pentru Siguranța Alimentelor Edineț, a transmis lui Lîsîi Mihail suma de 1 800 lei, dintre care 1 200 lei ar fi fost transmiși pentru eliberarea a două certificate fitosanitare din 20 noiembrie 2014, iar suma de 600 lei pentru certificatul fitosanitar eliberat la 01 noiembrie 2014, bani care, potrivit învinuirii urmau a fi transmiși lui Lîsîi Bronislav pentru serviciile acordate.

La fel, potrivit învinuirii aduse lui Lîsîi Bronislav, ultimul, în perioada 29.09.2014 - 20.11.2014, ar fi eliberat certificate fitosanitare întreprinderilor SRL „Zalina-Prim”, SRL „Bona-Frucf”, SRL „Gotix Prim”, SRL „Protecția Plantelor”, SRL „Taix-Prim”, pentru care ar primit personal bani ce nu i se cuvin, în mărime de 600 lei pentru fiecare certificat, în vederea îndeplinirii atribuțiilor de serviciu.

Acțiunile lui Lîsîi Bronislav au fost încadrate de către organul de urmărire penală în baza art.324 alin.(1) Cod penal, după indicii - pretinderea, acceptarea și primirea, personal și prin mijlocitor de către o persoană publică de bani, pentru sine, pentru a îndeplini sau nu ori pentru a întârzia sau a grăbi îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale sau contrar acesteia.

3. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, procurorul a declarat apel prin care a solicitat casarea acesteia cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri,

potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Lîsîi Bronislav să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.324 alin.(1) Cod penal, cu aplicarea unei pedepse sub formă de amendă în mărime de 5 000 unități convenționale, închisoare pe un termen de 4 ani în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de funcții în Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare al RM și Subdiviziunile acesteia pe termen de 3 ani. Acțiunea civilă înaintată de Centru National Anticorupție în sumă de 2 900 lei (banii care nu au fost depistați în cadrul acțiunilor de urmărire penală ca rezultat al transmiterii acestora lui Lîsîi Bronislav în câteva tranșe) - a-i încasa de la Lîsîi Bronislav la contul „Cheltuieli speciale” ale Centrului National Anticorupție.

În motivarea apelului a indicat că, instanță de judecată în mod eronat a neglijat valoarea probantă a probelor prezentate de către acuzare, fiind totodată dusă în eroare de declarațiile inculpatului care nu și-a recunoscut vina și care poartă un caracter de apărare, scopul primordial fiind eschivarea de la răspunderea penală;

- în scopul argumentării sentinței de achitare instanță de judecată în mod nejustificat a redus valoarea probantă a probelor cercetate în ședință: declarațiile martorilor, corpurilor delictive, înregistrările audio și video a interceptărilor comunicărilor, acțiunilor de urmărire penală, inclusiv a altor probe materiale;

- martorul Arama Igor cu lux de amănunte a relatat instanței de judecată circumstanțele cazului privind comiterea infracțiunii prevăzute de art.324 alin.(1) Cod penal de către inculpatul Lîsîi Bronislav, a faptelor de pretindere și primire a mijloacelor bănești de către inculpat, declarații care coroborează cu celelalte probe pe caz și pe care instanță de judecată neîntemeiat le-a respins și le-a apreciat critic, constatând că acesta a acționat în calitate de instigator sub acoperirea colaboratorilor CNA pentru al determina pe Lîsîi Bronislav de a ocoli unele proceduri legale cu privire la eliberarea certificatelor fitosanitare și de a primi bani;

- în speță, instanță a reținut provocarea la comiterea unei infracțiuni de corupție din partea martorului provocător Arama Igor față de inculpatul Lîsîi Bronislav;

- la compartimentul vizat acuzarea neagă totalmente faptul că probele acumulate și cercetate în ședința de judecată au fost dobândite prin acțiuni de provocare, iar analizând materialele acumulate la efectuarea măsurilor speciale de investigație și anume procesul-verbal de interceptare a comunicărilor telefonice din 26.11.2014 a postului de telefon xxxx al companiei de telefonie mobilă „Orange” utilizat de Lîsîi Bronislav (vol. II, f.d.9-138), procesul-verbal privind interceptarea și înregistrarea comunicărilor și imaginilor dintre Lîsîi Bronislav și Aramă Igor (vol. II, f.d.151-161) și procesul-verbal privind controlul transmiterii banilor din 25.11.2014 (vol. II, f.d.172-174), în cadrul cărora Lîsîi Bronislav a acceptat și a primit banii în sumă totală de 5400 lei, precum și declarațiile făcute de către martorul Arama Igor, se conchide că materialul probatoriu rezultat în urma petrecerii măsurilor speciale de investigații autorizate, nu au fost dobândite prin acțiuni de provocare. La fel, imixtiunea ofițerilor de investigații a urmărit un scop legitim la înfăptuirea controlului transmiterii banilor fiind proporțională scopului legitim scontat;

- suspiciunea de comitere a infracțiunii prevăzute la art.324 alin.(1) Cod penal a apărut anterior transmiterii mijloacelor bănești inculpatului Lîsîi Bronislav, bănuiala rezonabilă fiind fundamentată pe actul de sesizare depus de martorul Arama Igor;

- în coraport cu condiția invocată anterior, Arama Igor nu a avut calitatea de investigator sub acoperire în cadrul prezentului proces penal;

- investigația penală l-a vizat pe Lîsîi Bronislav ca persoană care a comis o infracțiune concretă și nu a vizat orice alt funcționar public din cadrul Direcției raionale pentru Siguranța Alimentelor Edineț, susceptibil de a pretinde, accepta și a

primi bani pentru a îndeplini acțiuni în exercitarea funcției sale (a se vedea cauza Khudobin c. Federației Ruse din 26 octombrie 2006);

- la adoptarea sentinței de achitare, instanța urma să stabilească care a fost gradul de implicare al organelor de drept la acumularea probelor și investigarea faptei;

- în prezentul proces penal o astfel de încălcare nu a avut loc, fapt ce reiese din materialele cauzei penale, astfel rolul ofițerilor de investigații în cauză s-a referit nu la instigarea inculpatului de a comite coruperea pasivă în special de a pretinde, accepta sau primi bani de la Arama Igor, ci la efectuarea unei măsuri speciale de investigații prevăzute în mod legal de către normele procesual penale;

- rolul organului de investigație a fost de a acumula informații în limitele autorizației eliberate de procuror și judecătorul de instrucție, totodată măsurile speciale de investigații efectuate în prezenta cauză penală au fost autorizate în modul prevăzut de lege prin încheierile devenite irevocabile a judecătorului de instrucție;

- pretinderea banilor de către inculpat a avut loc anterior implicării autorităților oficiale ale statului în investigarea cazului dat, adică anterior pornirii procesului penal. Apărarea a avut acces la toate probele administrate atât la faza de urmărire penală cât și la faza de examinare în instanța de judecată, a dispus de toate informațiile pertinente pentru a-și pregăti o poziție legală;

- dreptul la un proces echitabil nu a fost încălcat, cu atât mai mult nu a fost încălcat principiul contradictorialității procesului penal;

- referitor la presiunea martorului instigator de către reprezentanții CNA care a acționat la instrucțiunea acestora asupra persoanei care a primit mita indică, că asupra acestor condiții Curtea a reținut faptul că există o provocare atunci când ofițerii implicați - fie membri ai forțelor de securitate, fie persoane acționând în baza instrucțiunilor date de către aceștia - nu se limitează la investigarea activităților infracționale într-o manieră pasivă, ci exercită presiuni asupra persoanei în cauza în sensul determinării către comiterea unei infracțiuni, care în mod normal nu ar fi fost comisa, cu scopul obținerii de probe și acuzații (a se vedea cauzele Texeira de Castro c. Portugaliei hotărârea din 09 iunie 1988 și Ramanauskas c. Lituaniei/ hotărârea din februarie 2008);

- potrivit materialelor cauzei penale martorul Arama Igor nu l-a instigat pe Lîsîi Bronislav ca ultimul să pretindă bani, ci inițiativa a aparținut inculpatului, care după cum a spus martorul Aramă Igor primar i-a scris pe o foiță că este necesară pentru fiecare certificat fitosanitar suma de 600 lei și ulterior i-a și comunicat faptul dat verbal „dar foarte încet să fie auzit doar de martorul Aramă Igor”;

- conform procesului-verbal de interceptare a comunicărilor și a imaginilor între Lîsîi Bronislav și Arama Igor se identifică cert faptul pretinderii și primirii mijloacelor bănești de către Lîsîi Bronislav pentru eliberarea certificatelor fitosanitare, fără a exista pe caz careva conversații provocatoare din partea martorului Aramă Igor sau rugăminți din partea acestuia la primirea de către Lîsîi Bronislav a mijloacelor bănești, fapt confirmat și prin discuțiile stenografiate la procesul verbal și anume petrecute la data de 16.10.2014, 21.10.2014 și 20.11.2014 (vol. II, f.d.151 -161);

- în cadrul discuțiilor din 21.10.2014 și 20.11.2014 cert se observă că, Lîsîi Bronislav acceptă următoarele sume în mărime de 2400 lei și respectiv 1800 lei, fără careva presiuni sau insistență din partea martorului Aramă Igor, fiind socotit inclusiv pentru câte mașini au fost eliberate certificate fitosanitare și care sunt sumele ce urmează a fi transmise ca rezultat al eliberării certificatelor fitosanitare;

- mai mult, în discuția din 20.11.2014, Lîsîi Bronislav î-i indică martorului Arama Igor de a se lămuri cu sumele pretinsă cu feciorul său Mihail, fapt care și î-l execută Arama Igor, care după transmiterea banilor lui Mihail, se reîntoarce în biroul

lui Lîsîi Bronislav și î-i comunică că i-a lăsat mijloacele bănești ultimului și pentru data trecută și pentru data actuală pentru certificatele fitosanitare, unde nu a primit nici un refuz din partea acestuia, Lîsîi Bronislav neopunându-se nici într-un mod actului de corupție comis;

- drept probă de vinovăție a comiterii infracțiunii de către Lîsîi Bronislav a fost invocat de către acuzare și procesul-verbal de examinare din 20.01.2015 (vol. VII, f.d.113), prin care s-a stabilit că unele mijloace bănești indicate în procesul - verbal privind controlul transiterii banilor din 25.11.2014, coincid cu seriile și numerele mijloacelor bănești ridicate de la domiciliul lui Lîsîi Bronislav în cadrul percheziției, ulterior examinate conform procesului-verbal de examinare din 02.12.2014 și anume: bancnota cu valoarea nominală de 500 lei MDL cu seria și numărul H0008.27020, anul emisiei 1992 și bancnota cu valoarea nominală de 200 lei MDL cu seria și numărul G0037 304208, anul emisiei 2007;

- la compartimentul vizat instanță de judecată a menționat faptul că, procesul-verbal al percheziției domiciliului lui Lîsîi Bronislav a fost întocmit cu încălcări a normelor de procedură penală, deoarece mijloacele bănești și documentele ridicate nu au fost examinate la fata locului dar au fost împachetate și supuse examinării ulterior, unde a fost întocmit suplimentar un proces-verbal de examinare început la data de 10.12.2014 orele 14:15 min. și finisat la 20.01.2015 orele 15:40 la care inculpatul Lîsîi Bronislav și avocatul acestuia au formulat obiecții;

- de la domiciliul lui Lîsîi Bronislav au fost ridicate mijloace bănești în mărime de 12 300 dolari, 18 090 euro și de peste 10 000 mii lei, care pe motivul volumului urmau a necesita o examinare suplimentară în scopul depistării mijloacelor bănești primite anterior după serie și număr indicat în actele de expertizare a bancnotelor. Astfel pentru examinarea mijloacelor bănești se necesita de un timp mai îndelungat, fapt pentru care acestea au fost ridicate, împachetate și sigilate de ofițerul de urmărire penală și ulterior examinate în sediul organului de urmărire penală. În cazul vizat nu au fost comise careva derogări a legislației,

- mai mult, participanții la percheziție nu au făcut careva obiecții la aceasta și nici la procesul-verbal de percheziție a domiciliului lui Lîsîi Bronislav;

- deja la procesul-verbal de examinare a obiectelor și mijloacelor bănești ridicate de la domiciliul lui Lîsîi Bronislav, întocmit începând cu 10.12.2014 orele 14.15 și finisat la 20.01.2015 orele 15.40, inculpatul Lîsîi Bronislav și avocatul acestuia au formulat obiecții invocând încălcări a legislației, însă care le vor menționa într-o plângere suplimentară, care așa și nu a fost depusă de nominalizații,

- atât avocații, cât și inculpatul Lîsîi Bronislav, în cadrul urmăririi penale și la prezentarea materialelor nu au utilizat procedura separată prevăzută de Codul de procedură penală, pentru cazurile invocate de ilegalitate a probelor, astfel, partea apărării având drepturi egale cu ceilalți participanți la proces nu a avut careva pretenții la probele acumulate în cadrul urmăririi penale, cu excepția procesului-verbal de examinare a obiectelor și mijloacelor bănești ridicate de la domiciliul lui Lîsîi Bronislav (unde plângere motivată sau obiecție motivată așa și nu a fost depusă);

- la fel, la pronunțarea sentinței de achitare în ce privește capătul de acuzare privind primirea în perioada 29.09.2014 - 20.11.2014, de către Lîsîi Bronislav, a banilor ce nu i se cuvin, în mărime de 600 lei pentru fiecare certificat fitosanitar eliberat întreprinderilor SRL „Zalina-Prim”, SRL „Bona- Fruct”, SRL „Gotix Prim”, SRL „Protecția Plantelor”, SRL „Taix-Prim”, instanță de judecată a neglijat valoarea probantă a procesului-verbal de interceptare a comunicărilor telefonice din 26.11.2014, conform căruia au fost interceptate și înregistrate comunicările telefonice de la postul de telefon al companiei de telefonie mobilă „Orange”, numărul xxxx, utilizat de Lîsîi

Bronsilav, prin care nu doar se confirmă primirea de către Lîsîi Bronislav a mijloacelor bănești în mod sistematic de la SRL „Imobex-Grup”, pentru eliberarea certificatelor fitosanitare, dar și implicarea lui Lîsîi Mihail schema menționată de primire a banilor pentru eliberarea certificatelor fitosanitare; din stenogramele discuțiilor se observă faptul că controalele de facto a mărfii agricole nu se efectua, certificatele fitosanitare se eliberau în lipsa preluării mostrelor de marfa, documentele pe mărfuri se prezentau ulterior de agenții economici prin diferite surse de expediere (poștă electronică, rutiere, personal, etc.);

- vina lui Lîsîi Bronislav în comiterea epizodului ce ține de primirea banilor ce eu i se cuvin în mărime de 600 lei pentru certificatele se confirmă prin următoarele probe: procesul-verbal de ridicare din 10.12.2014, prin care a fost ridicat registrul certificatelor eliberate de către Lîsîi Bronislav în perioada anului 2014 și prin care se confirmă că de către acesta, în perioada septembrie - noiembrie 2014, au fost eliberate certificate fitosanitare întreprinderilor vizate (vol. VI, f.d.25-150, vol. VII f.d.1-70); procesul-verbal de percheziție în biroul de serviciu al lui Lîsîi Bronislav din 20.11.2014, prin care au fost ridicate documente ce confirmă primirea mijloacelor bănești de Lîsîi Bronislav de la diferiți agenți economici pentru eliberarea certificatelor fitosanitare, precum și mijloacele bănești transmise de Arama Igor lui Lîsîi Mihail (vol. III, f.d.19-21); procesul-verbal de cercetare a documentelor din biroul lui Lîsîi Bronislav din 02.12.2014, prin care au fost constatate documente ce confirmă primirea mijloacelor bănești de către Lîsîi Bronislav de la diferiți agenți economici pentru eliberarea certificatelor fitosanitare (vol. III, f.d.22-38); proces-verbal de percheziție la domiciliul lui Lîsîi Bronislav din 20.11.2014, prin care au fost ridicate mijloace bănești și care se confirmă faptul că de la domiciliul Lîsîi Bronislav au fost depistați bani, transmiși anterior de către agenții economici pentru eliberarea certificatelor fitosanitare, fiind depistate inclusiv bancnote transmise anterior de către Arama Igor (vol. III, f.d.13-14); proces-verbal de cercetare a bunurilor de la domiciliu din 10.12.2014, prin care au fost constatate documente ce confirmă primirea mijloacelor bănești de către Lîsîi Bronislav de la diferiți agenți economici pentru eliberarea certificatelor fitosanitare și mijloace bănești (vol. VI, f.d.1-9), or, reieșind din probele acumulate la urmărirea penală și cercetate în instanța de judecată, urma a fi pronunțată o sentință de condamnare.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 11 decembrie 2019, apelul declarat a fost admis din alte motive decât cele invocate, sentința casată parțial și pronunțată o nouă hotărâre, după cum urmează:

S-a dispus achitarea lui Lîsîi Bronislav de sub învinuirea în baza art.324 alin.(1) Cod penal, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

A fost respinsă acțiunea civilă înaintată de Centrul Național Anticorupție.

În rest au fost menținute dispozițiile sentinței instanței de fond.

4.1. În motivarea soluției date instanță de apel a menționat că, instanță de fond corect a ajuns la concluzia de a-l achita pe inculpatul Lîsîi Bronislav, însă motivul pe care urma a se întemeia achitarea în cauza penală vizată, este cel prescris la art.390 alin.(1) pct. 1) Cod de procedură penală care prevede că, sentința de achitare se adoptă dacă nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

În continuare instanța de apel a admis demersul părții acuzării privind reluarea cercetării judecătorești potrivit modului stabilit pentru prima instanță, dispunând audierea nemijlocită în ședința instanței de apel a martorului acuzării Aramă Igor, martorului ocular al apărării Bortă Oleg, a inculpatului Lîsîi Bronislav și prezentarea bazei probante scrise care părțile au considerat-o pertinentă, concludentă și utilă pentru justa soluționare a cauzei.

La fel, la demersul părții acuzării în instanța de apel, au fost desigilate, cercetate și vizionate: plicul în care se conține DVD de model "Barges", nr. de inventar al DAO a CNA 1483 cu înregistrările audio și video dintre Lîsîi Bronislav și Aramă Igor (septembrie 2014-noiembrie 2014); plicul în care se conține caseta video de model "Panasonic" cu nr. de inventar al DAO a CNA 051262, cu înregistrarea perchiziției biroului de serviciu a lui Lîsîi Bronislav; plicul în care se conțin discurile cu convorbirile telefonice pentru perioada 29.09.2014 - 26.11.2014 de la postul de telefon al operatorului de telefonie mobilă "Orange", cu nr. xxxx, utilizat de către cet. Lîsîi Bronislav; plicul a fost desigilat la ședințele precedente. Discul DVD de model "Barges", nr. de inventar al DAO a CNA 1483 cu înregistrările audio și video dintre Lîsîi Bronislav și Aramă Igor (septembrie-noiembrie 2014), acest disc a fost vizionat în ședința precedentă.

Referitor la audierea martorului acuzării Aramă Igor, procurorul și-a retras demersul referitor la audiere, dat fiind faptul că acesta a fost de negăsit.

La solicitarea procurorului, în ședința instanței de apel au fost cercetate și probele conținute în materialele cauzei penale și anume: procesul-verbal de primire a plângerii din 19.09.2014; procesul-verbal de audiere a martorului din 24.09.2014; extrasul din ordinul nr.3 din 03.09.2014 de angajare a lui Aramă Igor la SRL „Imobex-Grup” în funcția de manager achiziții; procesul-verbal de interceptarea și înregistrarea comunicărilor din 16.11.2014; procesul-verbal de interceptarea și înregistrarea comunicărilor din 26.11.2014, cu anexe; ordonanță de pertinență din 27.11.2014; încheierea din 27.11.2014; procesul-verbal de interceptarea și înregistrarea comunicărilor din 26.11.2014 a lui Lîsîi Bronislav, cu anexe; procesul-verbal privind controlul transiterii banilor din 25.11.2014; raportul de expertiză tehnică nr.251 din 30.09.2014 a documentelor pe materialele cauzei penale nr. xxxx cu planșa fotografică; procesul-verbal de examinare a mijloacelor bănești din 30.09.2014; raportul de expertiză din 16.10.2014; procesul-verbal de examinare a mijloacelor bănești din 16.10.2014; procesul-verbal de examinare a mijloacelor bănești din 17.10.2014; actul de expertiză din 21.10.2014 cu planșa fotografică a banilor; procesul-verbal de examinare din 21.10.2014; raportul de expertiză din 20.11.2014 cu planșa fotografică a banilor; procesul-verbal de examinare a mijloacelor bănești din 20.11.2014; procesul-verbal de cercetare a documentelor din 02.12.2014; documente ridicate din biroul lui Lîsîi Bronislav; cereri privind eliberarea certificatelor fitosanitare; seturile de documente necesare pentru eliberarea certificatelor fitosanitare, premise fitosanitare, acte de control fiscal, act de prestare a serviciilor; procesul-verbal de cercetare a documentelor din 10.12.2014; calcule, ordin de eliberare a numerarului; ordonanța de recunoaștere și anexare la dosar a corpurilor delictive din 02.12.2014; ordonanța de ridicare din 09.12.2014; procesul-verbal de ridicare a registrului de la ANSA din 10.12.14 registrului privind eliberarea certificatelor fitosanitare; registrul certificatelor fitosanitare; procesul-verbal de cercetare a documentelor din 17.01.2015; ordonanța de recunoaștere în calitate de document ca mijloc material de probă din 17.01.2015; procesul-verbal de cercetare a documentelor din 21.01.2015; ordonanța de recunoaștere în calitate de document ca mijloc material de probă din 21.01.2015; procesul-verbal de cercetare a documentelor din 22.01.2015; ordonanța de recunoaștere și anexare la dosar a corpurilor delictive din 22.01.2015; procesul-verbal de audiere a martorului din 04.11.2014; procesul-verbal suplimentar a martorului din 20.11.2014; ordonanța de ridicare din 20.11.2014; procesul-verbal de ridicare din 10.11.2014; ordonanța de ridicare din 04.11.2014; procesul-verbal de ridicare din 04.11.2014; procesul-verbal de cercetare a documentelor din 27.11.2014; ordin din 28.03.2013; fișa postului nr.351; ordonanța

de ridicare din 26.01.2015; ordonanța de ridicare din 26.01.2015; cerere din 22.01.2015; ordonanța de recunoaștere în calitate de parte civilă din 22.01.2015; explicațiile martorului Lungu Svetlana; declarațiile martorului Bortă Oleg; explicațiile martorului Aramă Igor; declarațiile martorului Aramă Igor.

În ședința instanței de apel, apărarea a făcut trimitere la unele probe care în opinia sa demonstrează contrariul: declarațiile martorului Bortă Oleg; informația serviciului-vamal din 23.10.2015; adeverința nr.1249 din 22.10.2015; explicațiile martorului Baciu Alexandru.

Reieșind din materialele cauzei penale, instanța de apel a constatat că, prima instanță a apreciat corect probele și circumstanțele cauzei, și corect a dispus achitarea inculpatului, greșind doar în partea temeiului pus la baza achitării.

Instanța de apel a indicat că, calitatea probelor puse la baza învinuirii ține în exclusivitate de competența organului de urmărire penală, iar cercetarea, aprecierea lor și adoptarea ulterioară a soluțiilor este de competența instanțelor de judecată.

Cu trimitere la prevederile art.94 alin.(1) pct. 11) Cod de procedură penală, instanța de apel a menționat că, în procesul penal nu pot fi admise ca probe și prin urmare, se exclud din dosar, nu pot fi prezentate în instanța de judecată și nu pot fi puse la baza sentinței sau a altor hotărâri judecătorești datele care au fost obținute prin provocarea, facilitarea sau încurajarea persoanei la săvârșirea infracțiunii.

În speță, instanța de apel a reținut că, la constatarea faptelor infracționale incriminate inculpatului, implicarea organului de urmărire penală a fost decisivă, având în vedere că acesta nu s-a limitat la asistarea și înregistrarea acțiunilor de urmărire penală, dar a participat activ pe tot parcursul procesului, prin întreprinderea acțiunilor de provocare la săvârșirea infracțiunii și până la realizarea acesteia. Or, din circumstanțele în care au fost comise faptele incriminate, reținute de către organul de urmărire penală și a prezenței active a persoanelor care au acționat conform rolurilor atribuite de către organul de urmărire penală, cum ar fi Aramă Igor în lanțul evenimentelor comiterii acestei infracțiuni, nu se conturează certitudinea că inculpatul ar fi săvârșit infracțiunile incriminate fără implicarea organului de urmărire penală.

Cu referire la argumentele apelantului privind proba cu martorul Aramă Igor dezacordul cu alegațiile instanței, precum că i-ar fi oferit acuzatorului posibilitatea să prezinte această probă, doar că procurorul a susținut că nu poate să asigure prezenta martorului, acesta fiind plecat peste hotare, cu alegațiile instanței precum, că la etapa judecării cauzei în instanța de apel, procurorul a făcut referire și a pledat pentru cercetarea aceluiași declarații și probe scrise, care au servit obiectul examinării și analizei în prima instanță, care a pronunțat o sentință de achitare a inculpatului, instanța de apel a menționat că, acestea nu sunt întemeiate, fiind reținute următoarele.

Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 15.03.2018, acuzatorul de stat a solicitat citarea repetată a martorului Aramă Igor, ședința de judecată fiind amânată pentru data de 04.05.2018. Respectiva ședință a fost amânată pentru data de 15.06.2018.

Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 15.06.2018, procurorul iarăși a solicitat amânarea examinării cauzei din motiv că nu a fost prezent martorul Aramă Igor, ședința fiind amânată pentru data de 03.08.2018.

Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 09.11.2018, procurorului i s-a acordat ultimul termen pentru a putea prezenta în ședință martorul Aramă Igor, fiind anunțată întrerupere pentru data de 14.12.2018. La data de 14.12.2018 ședința de judecată nu a avut loc, cauza fiind amânată pentru data de 25.01.2019.

Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 25.01.2019, procurorul a anunțat imposibilitatea asigurării prezenței martorului Aramă Igor și menționând că

renunță la respectiva probă, fiindcă este imposibilă stabilirea locului aflării acestuia.

Prin urmare, s-a constatat că, instanța de apel mai bine de jumătate de an i-a oferit posibilitate procurorului să asigure prezența martorului Aramă Igor amânând sau întrerupând ședințele de judecată.

Instanța de apel a reiterat că, în virtutea art.51 alin.(1) și (4) Cod de procedură penală, anume procurorul este investit de către stat cu atribuții în vederea înaintării învinuirii și prezentării probelor în acest sens.

Imposibilitatea acestuia de a prezenta o probă sau alta se egalează cu lipsa ei.

În speță, i-a fost acordat procurorului suficient termen pentru asigurarea prezenței martorului, iar amânarea/întreruperea ședințelor de judecată nu puteau continua la nesfârșit și prin urmare - instanței de apel nu-i poate fi imputat faptul că nu i-a dat posibilitate acuzării să prezinte proba cu martorul Aramă Igor.

Având în vedere cele evidențiate supra și examinând criticile apelului declarat prin prisma materialelor cauzei și a legislației procesuale pertinente, instanța de apel a conchis că, instanța de fond a dat apreciere corectă probelor administrate și circumstanțelor cauzei, examinându-le conform art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu -din punct de vedere al coroborării lor și corect a ajuns la concluzia privind nevinovăția inculpatului. Precum și că, acuzarea nu a prezentat probe pertinente, concludente și utile, care ar proba vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii imputate.

Astfel, instanța de apel în urma cercetării probelor solicitate nu a constatat existența faptei infracțiunii în acțiunile inculpatului, motiv pentru care inculpatul se achită în temeiul art.390 alin.(1) pct. 1) Cod de procedură penală.

5. Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs ordinar procurorul, prin care indicând temeiurile prevăzute de art.427 alin.(1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei atacate, cu dispunerea rejudecării cauzei penale în aceeași instanță de apel, invocând argumente similare cu cele indicate în apel (pct. 3. din prezenta decizie), invocând suplimentar următoarele motive:

- urmărirea penală a fost efectuată cu respectarea normelor procesual penale, la finalizarea ei au fost prezente părțile, au luat cunoștință cu materialele cauzei penale, însă nici în timpul urmăririi penale, nici în timpul luării cunoștinței cu materialele dosarului și nici în cadrul cercetării judecătorești, nici apărătorul nici inculpatul, n-au contestat nici un act procesual;

- probele acumulate în cadrul urmăririi penale și examinate în instanță dovedesc integral vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii incriminate;

- în ședința de judecată vinovăția lui Lîsîi Bronislav în comiterea infracțiunii incriminate a fost dovedită prin totalitatea de probe administrate în cadrul urmăririi penale și examinate în ședința de judecată;

- în pofida acestor argumente instanțele de judecată în mod eronat a neglijat valoarea probantă a probelor examinate în cadrul ședinței de judecată prezentate de către acuzare, totodată fiind dusă în eroare de declarațiile inculpatului care nu și-a recunoscut vina și care poartă un caracter de apărare, scopul principal fiind eschivarea de la răspunderea penală;

- în scopul argumentării sentinței de achitare instanța de judecată în mod nejustificat a redus valoarea probantă a probelor cercetate în ședință: declarațiile martorilor, corpurilor delictive, înregistrările audio și video a interceptărilor comunicărilor, acțiunilor de urmărire penală, inclusiv a altor probe materiale.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 11 august 2019, a fost admis recursul ordinar, casată total decizia instanței de apel și

dispusă rejudecarea cauzei, în alt complet de judecată.

6.1. Pentru a decide astfel, instanța de recurs ordinar a reținut că, la descrierea faptei conform rechizitoriului atât prima instanță, cât și instanța de apel au omis să se expună asupra unui capăt de acuzare, și anume: *„La fel, potrivit învinuirii aduse lui Lîsîi Bronislav, Ultimul, în perioada 29.09.2014 - 20.11.2014, ar fi eliberat certificate fitosanitare întreprinderilor SRL „Zalina-Prim”, SRL „Bona-Frucf, SRL „Gotix Prim”, SRL „Protecția Plantelor”, SRL „Taix-Prim”, pentru care ar primit personal bani ce nu i se cuvin, în mărime de 600 lei pentru fiecare certificat, în vederea îndeplinirii atribuțiilor de serviciu”.*

În acest context, Colegiul penal lărgit a reținut că, una din condițiile adoptării unei sentințe legale este corespunderea părții descriptive a ei cu circumstanțele constatate în ședința de judecată. La întocmirea sentinței de achitare, instanța trebuie să îndeplinească cerințele art.394 alin.(3) Cod de procedură penală, potrivit cărora partea descriptivă a sentinței de achitare trebuie să cuprindă învinuirea pe baza căreia cauza în privința învinuitului a fost trimisă în judecată, descrierea circumstanțelor cauzei constatate de instanța de judecată și enunțarea temeiurilor pentru achitarea inculpatului, cu indicarea motivelor pentru care instanța respinge probele aduse în sprijinul acuzării. Nu se admite introducerea în sentința de achitare a unor formulări ce ar pune la îndoială nevinovăția celui achitat.

În continuare, Colegiul penal a constatat că, procurorul atacând cu apel sentința, printr-un demers a solicitat reluarea cercetării judecătorești potrivit modului stabilit pentru prima instanță, cu dispunerea audierii în ședința instanței de apel a martorului acuzării Aramă Igor, a martorului ocular al apărării Bortă Oleg, a inculpatului Lîsîi Bronislav și prezentarea bazei probante scrise care părțile au considerat-o pertinentă, concludentă și utilă pentru justa soluționare a cauzei.

Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 25 ianuarie 2019 (f.d.55, vol. X), partea acuzării a indicat că *„Eu am dispus aducerea silită a martorului Aramă Igor, este și raportul ofițerului de sector Ivan Gurduz, care a pus spre executare de pe adresa xxxx, precum că în urma controlului cu deplasarea pe adresa sus indicată s-a stabilit că în ap. xx din această stradă locuiesc soții Ciucoi Sergiu și xxxx. Aceștia au comunicat că sunt proprietarii apartamentului menționat din 2003. La fel au comunicat că Aramă Igor nu locuiește pe adresa indicată aproximativ din anul 1998, careva date de contact sau locul aflării ultimului nu cunosc și nu a fost posibilă executarea aducerii silită. De asemenea de pe adresa xxxx, este raportul și procesul-verbal privind actele de constatare unde a fost audiată martorul Cliucunova Clava de pe str. xxxx și a indicat că locuiește pe adresa indicată, este proprietara casei, care a comunicat că Aramă Igor nu locuiește aici și nici nu a locuit pe adresa indicată și nici nu cunoaște locul aflării acestuia și roagă să nu mai fie deranjată pe cazul dat. Astfel, nu a fost posibilă executarea aducerii silită. Având în vedere că nu a posibil locul aflării lui Aramă Igor, renunță la audierea acestuia în instanța de apel.”*

În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a indicat că *„Referitor la audierea martorului acuzării Aramă Igor, procurorul și-a retras demersul referitor la audiere, dat fiind faptul că acesta a fost de negăsit.”* (f.d.110, vol. X), ca ulterior să menționeze că *„Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 25.01.2019, procurorul a anunțat imposibilitatea asigurării prezenței martorului Aramă Igor și menționând că renunță la respectiva probă, dat fiind faptul că este imposibilă stabilirea locului aflării acestuia”* (f.d.117, vol. X).

În urma celor menționate, Colegiul penal a constatat că, concluziile instanței de apel precum că partea acuzării a renunțat la respectiva probă (declarațiile martorului Aramă Igor), sunt neîntemeiate, or conform celor menționate supra, partea

acuzării a renunțat la audierea martorului Aramă Igor în instanța de apel, din motiv că nu a fost posibil locul aflării lui, ci nu a renunțat la declarațiile acestuia, ca probă.

Mai mult ca atât, martorul Aramă Igor fiind audiat în prima instanță, declarațiile acestuia urmau a fi examinate de către instanța de apel în conformitate cu prevederile art.101 Cod de procedură penală, și să se expună asupra admisibilității sau inadmisibilității acestora.

Un alt aspect important de menționat este faptul că, instanța de apel în dispozitivul deciziei a indicat că „ *Apelul procurorului în Serviciul Nord al Procuraturii Anticorupție Dumbravan Marcel declarat împotriva sentinței judecătorești Edinet din 30.01.2015 se admite din alte motive decât cele invocate, dispunând casarea parțială a respectivei sentințe și pronunțarea unei noi hotărâri după cum urmează:*

Lîsî Bronislav Mihail de sub învinuirea formulată pe art.324 alin.(1) Cod penal se achită din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

A acțiunea civilă înaintată de Centrul National Anticorupție se respinge.

În rest se mențin dispozițiile sentinței instanței de fond.”

Sub acest aspect, Colegiul penal a reținut că, instanța de apel dispunând „casarea parțială a sentinței”, nu este clar în care parte a fost casată sentința, or atât prima instanță, cât și instanța de apel au pronunțat o sentință de achitare.

În consecință, instanța de apel a pronunțat o hotărâre cu o motivare contradictorie și contrară prevederilor art.6 al Convenției europene a drepturilor omului.

În acest sens, Colegiul penal lărgit a făcut referire la jurisprudența CtEDO prin care Curtea de la Strasbourg a indicat că „Judecătorii trebuie să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază deciziile, căci numai astfel, de exemplu, un acuzat poate exercita căile de atac prevăzute de legislația națională” cauza *Hadjianastassiou vs Grecia*, 16 decembrie 1992.

În contextul dat, instanța de recurs a ajuns la concluzia că decizia instanței de apel urmează a fi casată, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 23 decembrie 2021, a fost respins, ca nefondat, apelul procurorului cu menținerea sentinței fără modificări.

7.1. În motivarea soluției pronunțate, instanța de apel a indicat că prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a conchis că Lîsî Bronislav urmează a fi achitat de învinuirea înaintată în baza art.324 alin.(1) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

Astfel, instanța de apel a menționat că nici una din probele administrate la urmărirea penală și cercetate în ședința de judecată, nu confirmă existența în acțiunile inculpatului a elementelor incriminate acestuia.

Prin urmare, apreciind declarațiile inculpatului prin prisma prevederilor art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței și utilității, instanța de apel le-a apreciat ca fiind veridice și care demonstrează că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii incriminate, iar partea acuzării nu a prezentat careva probe care să combată poziția inculpatului.

În acest context, instanța de apel a precizat că la baza învinuirii, partea acuzării a reținut următoarele probe, și anume: declarațiile martorului Bortă Oleg, declarațiile inculpatului, iar în conformitate cu art.371 alin.(2) Cod de procedură penală, acuzarea a dat citire declarațiilor martorului Aramă Igor, iar apărarea a dat citire declarațiilor martorului Baciu Alexandru, date în instanța de fond și apel anterioară, fapt ce se conformează și hotărârii Ludi c. Elveției din 15.06.1992, în care Curtea a statuat, că există o încălcare a art.6 §1 din Convenție chiar și atunci când proba nu a fost singura

care a fundamentat condamnarea, dacă instanțele naționale nu au oferit un motiv întemeiat pentru absența martorului. La caz, persistă motive întemeiate de lipsă a martorilor, or, acestea nu se află în teritoriu de o perioadă îndelungată de timp.

De asemenea, instanța de apel a relatat că părțile în proces au solicitat verificarea bazei probante scrise, respectiv, în ședința de judecată a instanței de apel au fost cercetate și probele conținute în materialele cauzei penale (f.d.48-49, verso, vol. XI), astfel concluzionând că aceste probe, prin prisma prevederilor art.101 Cod de procedura penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței și utilității lor, sunt veridice și utile, însă acestea nu combat declarațiile inculpatului și nu indică asupra faptului că acțiunile acestuia întrunesc elementele infracțiunii incriminate.

În opinia instanței de apel, prima instanță a ținut cont de toate circumstanțele cauzei și întemeiat a dispus achitarea inculpatului, or, atât în cadrul ședinței primei instanțe, precum și în ședința instanței de apel s-a stabilit faptul că acuzarea nu a prezentat probe pertinente, concludente și utile, care să coroboreze între ele și să demonstreze că fapta inculpatului Lîsîi Bronislav întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art.324 alin.(1) Cod penal.

Instanța de apel a apreciat critic argumentele părții acuzării cu privire la faptul că probele prezentate demonstrează vina inculpatului, or, aceste argumente nu corespund materialelor cauzei.

De asemenea, instanța de apel a menționat că pe capătul de învinuire ce ține de SRL "Imobex Grup", sunt întrunite toate condițiile cumulative pentru a fi recunoscută instigarea, facilitarea și provocarea infracțiunii.

În acest sens, instanța de apel a notat că conform concluziilor de învinuire ce țin de SRL "Imobex Grup", inculpatului Lîsîi Bronislav i se incriminează, precum că acesta, activând în baza ordinului nr.705 „p” din 28.03.2013 a Directorului secției Naționale pentru Siguranța Alimentelor a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare al RM, în funcția de șef-adjunct subdiviziune teritorială în cadrul Direcției raionale pentru Siguranța Alimentelor Edineț, fiind persoană publică și având în virtutea acestei funcții permanent drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, acceptând benevol restricțiile impuse de actele normative pentru a nu fi comise acțiuni ce pot conduce la folosirea situației de serviciu și a autorității sale în interese materiale și personale, contrar obligațiilor și interdicțiilor impuse de funcția deținută, a comis infracțiunea de corupere pasivă în următoarele circumstanțe: La 17.09.2014 Lîsîi Bronislav, aflându-se la sediul Direcției raionale pentru Siguranța Alimentelor Edineț str. Maiacovschii nr. 94 or. Edineț, în biroul de serviciu, în cadrul discuției cu reprezentantul întreprinderii SRL "Imobex-Grup", Aramă Igor, a pretins de la ultimul mijloace bănești în sumă de 600 lei, pentru eliberarea fiecărui certificat fitosanitar, necesar la exportul produselor vegetale (fructe), pentru confirmarea lipsei dăunătorilor de carantină. La data de 30.09.2014, Lîsîi Bronislav, aflându-se la sediul Direcției indicate din or. Edineț, a primit de la Aramă Igor, setul de documente și suma de bani anterior stabilită, în mărime de 600 lei, unde fără efectuarea controlului și testelor necesare, a eliberat certificatul fitosanitar cu nr.0261472 din 30.09.2014, în vederea confirmării corespunderii calității unei cantități de 18 200 kg de mere, ce urmau a fi exportate în Ucraina. La 16.10.2014, Lîsîi Bronislav, aflându-se în or. Edineț pe adresa indicată, a primit de la Aramă Igor setul de documente și suma de bani în mărime de 600 lei, unde fără a efectua controlul și testele necesare, a eliberat certificatul fitosanitar cu nr.0261839 din aceeași dată, pentru confirmarea corespunderii calității unei cantități de 19 200 kg de mere, ce urmau a fi exportate în Ucraina. Iar la data de 21.10.2014 Lîsîi Bronislav, în aceleași circumstanțe, aflându-se la sediul Direcției nominalizate, a primit de la Aramă Igor documentele necesare și

suma de bani în mărime de 2 400 lei, pentru eliberarea a patru certificate, unde fără efectuarea controlului și testelor necesare, a eliberat certificatele fitosanitare cu nr.0261921, nr.0261922, nr.0261923 și nr.0261924, din aceeași dată, pentru certificarea corespunderii calității produselor vegetale (mere), ce urmau a fi exportate în Ucraina. După aceasta, la 01.11.2014, Lîsîi Bronislav, a convenit telefonic cu Aramă Igor să-i elibereze întreprinderii SRL „Imobex-Grup” un certificat fitosanitar pentru certificarea calității unei cantități de 19 000 kg, struguri de poamă, ce urma a fi exportată în Ucraina, iar setul de documente și banii în sumă de 600 lei urmând a fi prezentați ulterior, fapt pentru care Lîsîi Bronislav a eliberat și expediat lui Aramă Igor fără a efectua controlul produselor, certificatul fitosanitar cu nr.0262083 din 01.11.2014. La 20.11.2014 Lîsîi Bronislav, aflându-se în biroul de serviciu din cadrul direcției indicate, a primit de la Aramă Igor setul de documente pentru eliberarea a două certificate fitosanitare, unde Lîsîi Bronislav, ia indicat acestuia ca suma de bani necesară să o transmită fiului Lîsîi Mihail după ce va ieși din birou, moment care fără a fi efectuat controlul necesar, a eliberat certificatele sanitare cu nr.0262371 și nr.0262372 din 20.11.2012. Ulterior, Aramă Igor ieșind din biroul menționat și în coridorul sediului Direcției raionale pentru Siguranța Alimentelor Edineț, a transmis lui Lîsîi Mihail suma de 1 800 lei, dintre care 1 200 lei au fost transmiși pentru eliberarea a două certificate fitosanitare din 20.11.2014, iar suma de 600 lei pentru certificatul fitosanitar eliberat la 01.11.2014, bani care, potrivit învinuirii urmau a fi transmiși lui Lîsîi Bronislav, pentru serviciile acordate.

Astfel, instanța de apel a precizat că, instanța de fond corect a concluzionat că acuzarea își întemeiază învinuirea pe materialele și probele obținute din activitatea specială de investigații, preponderent pe înregistrările audio-video, care în viziunea acestora ar confirma faptul pretinderii, acceptării și primirii mijloacelor bănești de către inculpatul Lîsîi Bronislav de la Aramă Igor, și care ulterior, ar fi fost găsite la domiciliul inculpatului Lîsîi Bronislav urmare a percheziției făcute la domiciliul acestuia, la fel depistate la Lîsîi Mihail, urmare a percheziției efectuate la biroul de serviciu al inculpatului, care le-ar fi primit în numele inculpatului, urmare a acțiunilor corecționale ale acestuia, precum și înregistrările video ale acțiunilor speciale de investigații efectuate. Inculpatul Lîsîi Bronislav, în ședințele de judecată, cât și pe parcursul urmăririi penale, vina în comiterea infracțiunii incriminate nu a recunoscut, declarând că acțiunile săvârșite de martorul Aramă Igor au avut un caracter instigator cu scopul de a-l provoca la săvârșirea infracțiunii incriminate.

În acest context, instanța de apel a precizat că învinuirea adusă lui Lîsîi Bronislav se axează preponderent pe declarațiile lui Aramă Igor, însuși începerea urmăririi penale pe cauza dată având drept bază declarațiile ultimului conform cărora, începând cu luna septembrie 2014 activând în interesele SRL “Imobex-Grup” a cărui gen de activitate constă în exportul de fructe peste hotarele țării, se preocupa de perfectarea documentelor pentru export. Urmează a fi menționat, că prima instanță la judecarea cauzei a concluzionat, că martorul Aramă Igor a provocat săvârșirea infracțiunii în scopul obținerii de probe, fapt susținut de instanța de apel.

Instanța de apel a mai indicat că este justă poziția instanței de fond care a statuat implicarea agenților statului prin intermediul martorului-declarant Aramă Igor în vederea provocării comiterii infracțiunii, având în vedere că urmărirea penală în prezenta cauză a fost pornită la denunțul lui Aramă Igor, care potrivit procesului - verbal din 19.09.2014 de primire a denunțului, a declarat că fiind reprezentantul SRL ”Imobex Grup” și interesându-se și făcând cunoștință cu șeful-adjunct al Direcției Raionale Edineț pentru Siguranța Alimentelor l-a întrebat modalitatea de eliberare a certificatelor fitosanitare, comunicându-i-se că fiecare certificat eliberat îl va costa a

câte 600 lei. E de menționat, că în denunț se notează, că Aramă Igor l-a întrebat pe Lîsîi Bronislav ”cât o să mă coste”, și a primit răspuns că îl va costa, a câte 600 lei pentru eliberarea unui certificat, fiind evident faptul, că inițiativa vine de la denunțător, evidențiindu-se din start comportamentul provocator.

La fel, instanța de apel a mai indicat că reieșind din informația eliberată de Serviciul Vamal (f.d.224, Vol. VIII), rezultă că SRL ”Imobex Grup” în perioada 01.09.2014-30.11.2014 a efectuat 6 operațiuni de export de mărfuri și anume la 15.11.2015 și 17.11.2014 s-au exportat cartofi, la 21.10.2014 și 01.11.2014 s-au exportat struguri și la 30.09.2014 și 17.10.2014 s-au exportat mere, pe când Aramă Igor a solicitat eliberarea a tocmai 4 certificate fitosanitare la 21.10.2014, la 16.10.2014 a unui certificat cu toate că nu a avut loc exportul și la 20.11.2014 a solicitat și primit 2 certificate cu toate că nu a avut loc exportul, achitându-se și pentru certificatul datat cu 01.11.2014 care deja fusese eliberat pentru ”a nu rămânea dator”, cum s-a exprimat acesta, bani transmiși fiului inculpatului, Lîsîi Mihail, și imediat intervenind organele de drept.

Totodată, instanța de apel a evidențiat că, inițial martorul Aramă Igor a indicat, că au fost efectuate 9 proceduri de export, iar o mașină a fost alterată. Mai mult, acesta indică că în afara de o mașină, toate mărfurile în baza cărora au fost primite certificatele fitosanitare au fost exportate, fapt infirmat de Serviciul Vamal care indică, că 5 poziții pentru care s-au obținut certificate nu au fost exportate și în realitate nici nu au existat, fiind petrecute doar 4 operațiuni de export, 2 cu mere și 2 cu struguri, or, celelalte două exporturi de cartofi, certificatele au fost primite de însăși Baci Alexandru (f.d.224, Vol. VIII), fiind evident faptul, că acțiunile lui Aramă Igor erau îndreptate spre încurajarea și facilitarea comiterii infracțiunii, părăsindu-se cadrul pasiv de investigare a cazului, fapt evidențiat în special prin solicitarea și primirea a 2 certificate datate cu 20.11.2014 care nu erau necesare, or lipsea marfa, urmând flagrantul organizat de organele de drept.

E de notat și faptul că, Aramă Igor a declarat instanței de fond, precum că de la CNA a luat 1 800 lei și pe urma 600 lei. Iar el personal a achitat 600 lei din banii său. Astfel, în total, aceasta reprezintă suma de 3 000 lei, fapt ce vine în contradicție cu declarațiile sale precum că ar fi achitat a câte 600 pentru fiecare dintre certificatele primite, or, pentru 9 certificate urma să achite în total 5 400 lei.

Concomitent, instanța de apel a menționat, că susține concluzia primei instanțe, precum că transmiterea sumelor de bani nu ar fi fost săvârșită fără această intervenție a agenților statului, or, din cele relatate de Baci Alexandru, reprezentantul SRL ”Imobex Grup”, Aramă Igor dispunea de toate actele necesare pentru primirea certificatelor fitosanitare, el personal în acea perioadă a solicitat și primit două certificate pentru exportul de cartofi și nu i s-au cerut și n-a achitat careva sume de bani, înafara costului a câte 62 lei, pentru eliberarea certificatelor.

Instanța de apel a analizat, de asemenea conținutul convorbirilor telefonice ce au avut loc între inculpat și Aramă Igor, convorbiri purtate în scopul perfectării de Lîsîi Bronislav a unor certificate fitosanitare pentru exportul de fructe, acțiuni care intră nemijlocit în atribuțiile de serviciu ale inculpatului, prevăzute expres în fișa de post a ultimului (vol. VII, f.d.194-195). Contrar celor invocate de apelant, se reține un comportament vădit nespecific și provocator a pretinsului reprezentant al SRL ”Imobex-Grup”, Aramă Igor, care pe tot parcursul convorbirilor telefonice purtate cu inculpatul încearcă să-l provoace pe Lîsîi Bronislav la un comportament corupțional. Astfel, conform convorbirilor telefonice, stenografiate și anexate la materialele cauzei, instanța a reținut că Aramă Igor, telefonic, în repetate rânduri, îi solicita inculpatului pregătirea și perfectarea certificatelor fitosanitare, fără însă a prezenta actele și

documentele necesare perfectării certificatelor fitosanitare solicitate, cu toate că deținea pachetul de documente necesar pentru eliberarea certificatului fitosanitar, prezentându-le cu întârzieri doar la solicitările insistente ale inculpatului. Spre exemplu, Aramă Igor întreabă ”pe drum iau culioc”, la ce Lîsîi Bronislav răspunde ”priciom zdesi culioc, să fie certificatul de expertiză” (f.d.15- 19, f.d.24-25, Vol. II).

Instanța de apel a menționat că, din stenogramele prezentate, nu se confirmă comportamentul corupțional al inculpatului, după cum indică acuzarea, or, din cele vizualizate nu rezultă, că Lîsîi Bronislav ar fi pretins suma de 600 lei pentru fiecare certificat fitosanitar eliberat, nu a formulat cerințe privitor la careva avantaje sau beneficii pentru îndeplinirea atribuțiilor sale de serviciu, acest fapt rezultând doar din declarațiile contradictorii și dubioase ale lui Aramă Igor.

Instanța de apel a respins argumentele invocate de către acuzare în apelul declarat, precum că Lîsîi Bronislav elibera certificate fără a respecta procedura prevăzută de legislație și anume fără a preleva mostre și fără raportul de expertiză privind corespunderea producției standardelor sanitare, or, din însăși convorbirea telefonică ținută la data de 20.11.2014 între inculpat și martorul Aramă Igor rezultă, că inculpatul refuză eliberarea certificatului fără prelevarea de probe din lotul de producție ce urmează a fi exportat, fără proces-verbal de prelevare a probei și fără raportul de încercare, făcând trimitere la legislația în vigoare prin care este reglementată expres procedura legală și documentele necesare de prezentat la eliberarea certificatului fitosanitar, expunându-i concluzia că va fi în imposibilitate de a elibera certificatul fitosanitar fără prelevarea de mostre. Tot din discuția telefonică din data de 20.11.2014 și înregistrarea audio-video din aceeași dată rezultă, că inculpatul îi solicită lui Aramă Igor întocmirea cererii pentru eliberarea certificatului fitosanitar și prezentarea facturilor și documentelor corespunzătoare.

Argumentul precum că, la adoptarea sentinței prima instanță nu a apreciat probele prezentate de către acuzare la justa lor valoare, au fost respinse de către instanța de apel, fiind menționat că instanța a apreciat corect probele acuzării și probele apărării din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării lor. Or, în viziunea instanței de apel nu au fost prezentate probe pertinente, concludente, utile și veridice care ar fi dovedit vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, fiind bazată în exclusivitate pe presupuneri care nu pot sta la baza emiterii unei sentințe de condamnare, iar toate dubiile neînclăturate în condițiile legii urmează a fi interpretate în favoarea bănuितului, învinuitului, inculpatului.

Privitor la cel de al doilea capăt de acuzare potrivit căruia, Lîsîi Bronislav, în perioada 29.09.2014 - 20.11.2014, a eliberat certificate fitosanitare întreprinderilor SRL „Zalina-Prim”, SRL „Bona-Frucf, SRL „Gotix Prim”, SRL „Protecția Plantelor”, SRL ”Taix-Prim”, pentru care a primit personal bani ce nu i se cuvin, în mărime de 600 lei pentru fiecare certificat, în vederea îndeplinirii atribuțiilor de serviciu, reținând prevederile art.art.51, 52, 113 Cod penal, instanța de apel a reiterat faptul că partea acuzării nu a prezentat probe pertinente, concludente, utile și veridice care ar demonstra că fapta inculpatului întrunește elementele infracțiunii.

De asemenea, instanța de apel menționând despre latura obiectivă al infracțiunii prevăzute de art.324 Cod penal, a indicat că aceasta este o componentă formală, latura obiectivă fiind realizată la momentul pretinderii, acceptării sau primirii în întregime a remunerației ilicite. Latura obiectivă a infracțiunii de corupere pasivă constă în fapta prejudiciabilă care poate fi exprimată în mod alternativ prin următoarele modalități normative: pretinderea, acceptarea sau primirea de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă ce nu i se cuvin coruptului. În cazul pretinderii inițiativa va

aparține în exclusivitate coruptului. Indiferent dacă este expresă sau aluzivă pretinderea remunerată ilicite trebuie să fie univocă, manifestând intenția coruptului de a condiționa de ea conduita legată de obligațiile sale de serviciu. Acceptarea presupune consimțirea expresă sau tacită de către corupt a obiectului remunerației ilicite etalat de către corupător. În ipoteza acceptării inițiativa aparține în exclusivitate corupătorului. Sub aspect cronologic acceptarea întotdeauna urmează unei acțiuni săvârșite din partea corupătorului. Este necesar ca actul de îndeplinire sau neîndeplinire al funcționarului pentru care pretinde, primește bani sau foloase să facă parte din sfera atribuțiilor de serviciu ale acestuia. În același context a notat că primirea care de fapt i se incriminează inculpatului, implică o dare corelativă și că inițiativa aparține corupătorului, fiind cert că orice primire implică o acceptare.

Latura subiectivă a infracțiunii prevăzute la art.324 Cod penal, poate fi comisă doar prin intenția directă, având un scop special îndeplinirea, neîndeplinirea, întâzierii îndeplinirii sau grăbirii îndeplinirii de către corupt a unei acțiuni în exercitarea funcției sau contrar funcției în cauză.

Așadar, instanța de apel a precizat că în speță, procurorul n-a elucidat la acest capăt de acuzare persoana corupător, timpul în care s-a produs fapta de primire a câte 600 lei și sumele primite, fiind adusă o învinuire generală, fără un careva suport probant, care în final nu s-a confirmat.

Totodată, instanța de apel a evidențiat că în sensul probării acestui capăt de acuzare nu s-au audiat nici reprezentanții SRL ”Zalina Prim” SRL ”Bonafruct”, SRL”Gotix Prim”, SRL ”Protecția Plantelor” și SRL ”Taix Prim”, care logic urmau a fi potențialii corupători, pentru a confirma sau infirma darea/primirea, a câte 600 lei pentru fiecare certificat eliberat.

În acest context, instanța de apel a conchis că, în speță, în acțiunile lui Lîsîi Bronislav lipsește realizarea laturii obiective și subiective a infracțiunii prevăzute de art.324 alin.(1) Cod penal.

8. Procurorul declară recurs împotriva deciziei instanței de apel, în temeiul art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, invocând argumente similare cu cele indicate în apel (pct. 3. din prezenta decizie), invocând suplimentar că instanța de apel nu a răspuns motivat la fiecare argument invocat în cererea de apel, or, acuzarea, a criticat în cererea de apel modalitatea în care prima instanță a apreciat probele administrate, însă instanța de apel nu s-a expus asupra acestor aspecte.

În continuare, recurentul indică că instanța de apel nu a cercetat și apreciat probele concludente și utile, prezentate de partea acuzării, la justa lor valoare, astfel ca toate elementele de fapt să aibă o relevanță juridică, or, soluția instanței de apel nu este clară, în contextul în care criticile instanței referitor la probele administrate în sprijinul învinuirii incriminate inculpatului, sunt expuse deficitar și selectiv preluate din soluția adoptată de către prima instanță.

Astfel, dispunând achitarea lui Lîsîi Bronislav, instanțele de fond s-au bazat doar pe declarațiile inculpatului, fără a fi luate în considerație toate probele acuzării, pe care instanța de apel le-a apreciat eronat, fără o motivare plauzibilă sau bazată pe probe care ar combate învinuirea incriminată inculpatului, astfel fiind încălcate prevederile art.101 alin.(1) Cod de procedură penală.

În aceeași ordine de idei, subliniază că instanțele de fond în scopul argumentării sentinței de achitare în mod nejustificat au redus valoarea probantă a probelor cercetate în ședință: declarațiile martorilor, corpurilor delictive, înregistrările audio și video a interceptărilor comunicărilor, acțiunilor de urmărire penală, inclusiv a altor probe materiale. Astfel, martorul Aramă Igor, cu lux de amănunte a relatat instanței de

judecată circumstanțele cazului privind comiterea infracțiunii prevăzute de art.324 alin.(1) Cod penal de către inculpatul Lîsîi Bronislav, a faptelor de pretindere și primire a mijloacelor bănești de către inculpatul Lîsîi Bronislav și care colaborează cu celelalte probe pe caz, declarații pe care instanța de judecată neîntemeiat le-a respins și le-a apreciat critic, constatând că acesta a acționat în calitate de instigator sub acoperirea colaboratorilor CNA pentru al determina pe inculpatul Lîsîi Bronislav de a ocoli unele proceduri legale cu privire la eliberarea certificatelor fitosanitare și de a primi bani. Astfel, instanța a reținut o provocare la comiterea unei infracțiuni de corupție din partea martorului provocator Aramă Igor față de Lîsîi Bronislav.

De asemenea, potrivit materialelor cauzei penale, martorul Arama Igor nu l-a instigat pe Lîsîi Bronislav ca ultimul să pretindă bani, inițiativă a aparținut inculpatului, care după cum a spus martorul Aramă Igor primar i-a scris pe o foiță că este necesară pentru fiecare certificat fitosanitar suma de „600 lei” și ulterior i-a și comunicat faptul dat verbal „dar foarte încet să fie auzit doar de martor”.

Relevă acuzarea că, organele de drept nu au intervenit activ în realizarea etapelor infracționale, iar efectuarea măsurilor speciale de investigații în vederea documentării și fixării cet. Lîsîi Bronislav nu poate fi percepută ca o provocare, or la momentul efectuării acestei măsuri organul de urmărire penală dispunea de informații referitoare la comiterea unei infracțiuni de către inculpate, or, circumstanțele descrise indică asupra faptului că infracțiunea comisă de Lîsîi Bronislav nu a fost comisă sub imperiul provocării din partea martorului Aramă Igor sau a colaboratorilor CNA și respectiv argumentele instanței de judecată privind provocarea inculpatului Lîsîi Bronislav la comiterea infracțiunii sunt nefondate, or în cadrul prezentului proces penal dreptul inculpatului la un proces echitabil nu a fost încălcat, totodată, conform procesului-verbal de interceptare a comunicărilor și a imaginilor între cet. Lîsîi Bronislav și cet. Aramă Igor se identifică cert faptul pretinderii și primirii mijloacelor bănești de către Lîsîi Bronislav pentru eliberarea certificatelor fitosanitare, fără a exista pe caz careva conversații provocatoare din partea martorului Aramă Igor sau rugăminți din partea acestuia la primirea de către Lîsîi Bronislav a mijloacelor bănești, fapt confirmat și prin discuțiile stenografiate la procesul-verbal și anume petrecute la data de 16.10.2014, 21.10.2014 și 20.11.2014.

Astfel, în cadrul discuțiilor din 21.10.2014 și 20.11.2014, cert se observă că, Lîsîi Bronislav acceptă următoarele sume în mărime de 2400 lei și respectiv 1800 lei, fără careva presiuni sau insistență din partea martorului Aramă Igor, fiind socotit inclusiv pentru câte mașini au fost eliberate certificate fitosanitare și care sunt sumele ce urmează a fi transmise ca rezultat al eliberării certificatelor fitosanitare.

Mai mult, în discuția din 20.11.2014 Lîsîi Bronislav î-i indică martorului Aramă Igor de a se lămuri cu sumele pretinsă cu feciorul său Mihail, fapt care și î-l execută Aramă Igor, care după transmiterea banilor lui Mihail, se reîntoarce în biroul lui Lîsîi Bronislav și î-i comunică că i-a lăsat mijloacele bănești ultimului și pentru data 17 trecută și pentru data actuală pentru certificatele fitosanitare, unde nu a primit nici un refuz din partea acestuia, Lîsîi Bronislav neopunându-se nici într-un mod actului de corupție comis. Fapt care și denotă comiterea ultimului episod de corupere pasivă de către Lîsîi Bronislav prin intermediul mijlocitorului, care în cazul vizat este însăși feciorul acestuia Lîsîi Mihail.

Mai reține acuzarea că, la pronunțarea sentinței de achitare în ce privește capătul de acuzare privind primirea în perioada 29.09.2014 - 20.11.2014, de către Lîsîi Bronislav, a banilor ce nu i se cuvin, în mărime de 600 lei pentru fiecare certificat fitosanitar eliberat întreprinderilor SRL „Zalina-Prim”, SRL „Bona-Fruct”, SRL „Gotix Prim”, SRL „Protecția Plantelor” și SRL „Taix-Prim”, instanța de

judecată a neglijat valoarea probantă a procesul-verbal de interceptare a comunicărilor telefonice din 26.11.2014, conform căruia au fost interceptate și înregistrate comunicările telefonice de la postul de telefon al companiei de telefonie mobilă „Orange”, numărul xxxx, utilizat de cet. Lîsîi Bronsilav, prin care nu doar se confirmă primirea de către cet. Lîsîi Bronsilav a mijloacelor bănești în mod sistematic de la SRL „Imobex-Grup”, pentru eliberarea certificatelor fitosanitare, dar și implicarea lui Mihail Lîsîi în schema menționată de primire a banilor pentru eliberarea certificatelor fitosanitare de la alte întreprinderi precum SRL „Zalina-Prim”, SRL „Bona-Fruct”, SRL „Gotix Prim”, SRL „Protecția Plantelor”, SRL „Taix-Prim”. Astfel din stenogramele discuțiilor, se observă faptul că controalele de facto a mărfii agricole nu se efectua, certificatele fitosanitare se eliberau în lipsa preluării mostrelor de marfă, documentele pe mărfuri se prezentau ulterior de agenții economici prin diferite surse de expediere (poșta electronică, rutiere, personal, etc.).

De asemenea, menționează că în cadrul percheziției biroului lui Lîsîi Bronsilav au fost depistate diferite înscrisuri (ciorne) care dovedesc primirea banilor de către acesta de la diferiți agenți economici, unde sunt calcule a banilor de la diferiți agenți economici, la fel, unde la fel sunt niște calcule a sumelor de bani.

La fel, instanțele de fond nu au analizat și nu au dat nici o apreciere faptului că, la comiterea infracțiunilor de corupere pasivă, Lîsîi Bronsilav, l-a folosit și pe fiul său Lîsîi Mihail (care nu știa despre acțiunile ilegale ale tatălui său).

Astfel, la 20.11.2014, acționând din intenție directă, aflându-se în biroul de serviciu din cadrul direcției indicate, Lîsîi Bronsilav a primit de la Aramă Igor setul de documente pentru eliberarea a două certificate fitosanitare, unde Lîsîi Bronsilav, i-a indicat acestuia ca suma de bani necesară să o transmită fiului Lîsîi Mihail după ce vor ieși din birou, moment în care fără a fi efectuat controlul necesar, a eliberat certificatele sanitare cu nr. 0262371 și nr.0262372 din 20.11.2012.

Ulterior, Arama Igor a ieșit din biroul menționat și în coridorul sediului Direcției raionale pentru Siguranța Alimentelor Edineț, a transmis lui Lîsîi Mihail (care este fiul inculpatului) suma de 1 800 lei pentru a fi transmisă tatălui său, dintre care 1 200 lei fiind transmiși pentru eliberarea a două certificate fitosanitare din 20.11.2014, iar suma de 600 lei pentru certificatul fitosanitar eliberat la 01.11.2014.

În concluzie, precizează partea acuzării că circumstanțele stabilite în urma administrării probelor în cadrul urmăririi penale și cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.324 alin.(1) Cod penal, este dovedită prin cumulul de probe administrat.

9. Avocatul Tănase Constantin în numele inculpatului Lîsîi Bronsilav a prezentat referință pe marginea recursului ordinar declarat, pledând pentru inadmisibilitatea acestuia și menținerea deciziei instanței de apel.

10. Judecând recursul ordinar declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din considerentele ce succed.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

După cum rezultă din conținutul cererii de recurs declarate, procurorul își întemeiază dezacordul cu decizia pe temeiurile pentru recurs prevăzute la art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, potrivit cărora, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Având în vedere motivele recursului, Colegiul penal lărgit atestă că, acuzatorul de stat critică decizia instanței de apel, prin care a fost menținută sentința primei instanțe, soluție potrivit căreia inculpatul Lîsîi Bronislav a fost achitat de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.324 alin.(1) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii, în esență, se referă la faptul că instanța de apel nu și-a motivat decizia adoptată, a apreciat eronat probatoriu administrat și incorect a ajuns la concluzia că Lîsîi Bronislav a fost provocat de a comite infracțiunea incriminată acestuia în baza art.324 alin.(1) Cod penal, nefiind aduse argumente temeinice în vederea susținerii acestei statuări, drept consecință, la caz, a fost încălcată obligația instanței de motivare a hotărârii judecătorești, care face parte din setul de garanții subsecvente procesului echitabil.

Analizând textul deciziei contestate prin prisma argumentelor invocate în recurs și temeiurilor de casare nominalizate, Colegiul penal constată că criticile aduse de către titularul cererii de recurs și-au găsit confirmare în speța dedusă judecării sub aspectul că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

În acest context instanța de recurs menționează, că conform art.414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de prima instanță. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost săvârșită de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate și administrate la dosar în conformitate cu art.101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual, penal sau administrativ au fost corect aplicate, hotărârea adoptată urmând să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Analizând motivele aduse de către partea acuzării atât în cererea de apel, dar și în cererea de recurs ordinar, Colegiul penal lărgit subliniază, că în cazul în care instanța de apel nu a fost de acord cu aprecierea probelor prezentate de către procuror în sensul condamnării inculpatului Lîsîi Bronislav, atunci aceasta urma să dezvăluie soluția adoptată și să își expună punctul său de vedere asupra fiecărei probe aduse în sprijinul învinuirii, fapt ce pe caz nu a avut loc, fiind înfăptuită o apreciere formală de ordin general a circumstanțelor cauzei penale, lăsând fără justă apreciere probatoriul administrat pe cauză.

Astfel, din conținutul deciziei recurate rezultă că, instanța de apel s-a limitat la enumerarea probelor invocate de acuzatorul de stat în cererea de apel, concluzionând că probele administrate nu dovedesc vinovăția inculpatului, că Lîsîi Bronislav a fost

provocat de a comite infracțiunea incriminată acestuia în baza art.324 alin.(1) Cod penal, nefiind aduse argumente temeinice în vederea susținerii acestei statuări, însă potrivit rigorilor impuse de prevederile art.414, 417 Cod de procedură penală, în partea descriptivă a deciziei instanța de apel urma să desfășoare analiza probelor pe care s-a bazat la adoptarea deciziei, cu indicarea motivelor care au stat la baza pronunțării unei asemenea soluții și din care considerentele ele urmează a fi reapreciate, admise ori respinse ca probe.

Rezumând cele menționate, Colegiul penal constată că, chestiunea care este disputată în această cauză penală se referă la faptul dacă a fost sau nu provocat Lîsîi Bronislav de către Aramă Igor să comită infracțiunea de corupere pasivă în circumstanțele descrise în rechizitoriu.

În acest sens Colegiul penal lărgit consideră relevant de a remarca despre faptul că, cauzele penale în care se pretinde că inculpatul ar fi fost instigat la comiterea unei infracțiuni, merită o atenție sporită din partea instanțelor de judecată la instrumentarea acestora, prin alte cuvinte chestiunea provocării trebuie analizată minuțios, cu indicarea directă și concretă asupra metodei de instigare și faptelor cărora aceasta se circumscrie.

Din conținutul deciziei recurate rezultă că în opinia instanței de apel, Lîsîi Bronislav ar fi fost provocat de către Aramă Igor să comită infracțiunea de corupere pasivă, ultimul având un rol activ.

În contextul celor descrise rezultă că, instanța de apel nu a acordat deplină eficiență argumentelor invocate de către acuzatorul de stat, având în vedere că instanța trebuia să indice direct și expres prin care anume cuvinte, gesturi și fapte Lîsîi Bronislav a fost instigat să comită acte de corupție. Instanța de apel urma să argumenteze concluziile sale făcând referire la materialele cauzei penale.

Contrar dezideratelor expuse mai sus, instanța de apel nu și-a motivat soluția de achitare a inculpatului Lîsîi Bronislav de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.324 alin.(1) Cod penal, prin prisma descrierii prezenței sau lipsei elementelor constitutive ale acestei infracțiuni și fără a ține cont de practica judiciară, limitându-se în a statua în repetate rânduri despre faptul că martorul Aramă Igor l-ar fi provocat pe Lîsîi Bronislav să săvârșească infracțiunea de corupere pasivă, având un rol activ, ce se dovedește indubitabil prin stenogramele convorbirilor dintre cei doi.

Întru elucidarea acestor aspecte, Colegiul penal lărgit enunță că pentru a formula o motivare corespunzătoare vizavi de acțiunile provocatoare exercitate de martorul Aramă Igor asupra lui Lîsîi Bronislav, instanța de apel urma să indice concret cum s-au materializat acestea, adică prin ce modalități, acțiuni, cuvinte, gesturi etc. Mențiunea că, ... din „stenogramele convorbirilor se deduce o provocare”, este insuficientă pentru dispunerea achitării unei persoane învinuite de acte de corupție. Or, există anumite condiții care trebuie întrunite cumulativ pentru a putea vorbi despre existența unei provocări sau despre o „tentativă obișnuită”.

În conexiunea celor menționate mai sus Colegiul penal lărgit ține să evidențieze aprecierile CtEDO, care a făcut distincția între acțiunea agenților provocatori – acțiunea ofițerilor de poliție creând intenția criminală care anterior nu exista – și cazurile în care reclamantul avea deja predispoziția de a comite infracțiuni. Instanța europeană a acordat caracter principal la doi factori: 1) inexistența unor probe din care să rezulte suspiciunea că reclamantul era deja implicat într-o activitate infracțională; 2) faptul indubitabil că organele de poliție îl instigaseră la comiterea acelei infracțiuni. Jurisprudența CtEDO în materia provocării interzice organelor judiciare penale sau altor persoane care acționează pentru acestea să provoace o persoană să săvârșească ori să continue săvârșirea unei fapte penale, în scopul obținerii unei probe.

Provocarea reprezintă acțiunea neloială realizată în scopul obținerii de probe, constând în determinarea cu știință a unei persoane să comită o infracțiune sau să continue săvârșirea unei infracțiuni. Agentul provocator se află practic, din punctul de vedere al dreptului substanțial, în postura instigatorului care determină o persoană să ia o rezoluție infracțională. Aceasta constituie una dintre sursele nulităților în procesul penal care are ca efect excluderea probelor obținute ca urmare a provocării.

Astfel, agenții provocatori sunt agenți infiltrați ai statului sau orice persoană ce acționează sub coordonarea sau supravegherea unei autorități (în procesul penal, a organelor poliției sau a procurorului), care în activitatea desfășurată își depășesc limitele atribuțiilor conferite de lege de a acționa în scopul relevării activității infracționale a unei persoane, provocând-o pe aceasta să comită infracțiuni în vederea administrării de probe în acuzare.

Rațiunea interdicției provocării săvârșirii unei infracțiuni constă în aceea că statul, prin agenții săi, nu poate să-și depășească competența de a aplica legea, prin instigarea unei persoane să săvârșască o infracțiune, pe care altfel nu ar fi comis-o, pentru că apoi să declanșeze împotriva acestei persoane mecanismele procesului penal, în vederea tragerii la răspundere. Sunt, astfel, create limite ale exercitării activităților de urmărire penală în cadrul unei anchete pro active, în vederea protecției cetățenilor împotriva provocărilor provenite de la agenții statului, precum și în scopul protecției integrității sistemului justiției penale, care altfel ar fi compromisă dacă instanțele ar trebui să țină seama de probele rezultate din aceste practici vădit inacceptabile ale reprezentanților statului, însărcinați cu aplicarea legii. Totodată, se asigură credibilitatea sistemului de justiție penală și se garantează principiul aflării adevărului.

În privința provocării s-a arătat că acțiunea organelor de urmărire penală nu trebuie să supună suspectul unei constrângeri, caracterizată printr-o provocare la săvârșirea unei infracțiuni, care să anihileze voința acestuia sau să abolească libertatea sa de acțiune.

Organele de urmărire penală, ce au suspiciune rezonabilă că o persoană participă la o infracțiune sau pregătește săvârșirea unei infracțiuni, trebuie să îi ofere suspectului (făptuitorii) doar o „tentative obișnuită”, o oportunitate ce nu are caracter excepțional de a încălca legea. Dacă persoana suspectată de săvârșirea sau pregătirea infracțiunii profită de „oportunitatea” oferită de investigatorii sub acoperire, în împrejurări în care rezultă că ar fi acționat în același mod, dacă „oportunitatea” ar fi fost oferită de o altă persoană, nu se poate reține provocarea.

În materia provocării, CtEDO a făcut referire la doctrina „caracterului pasiv” al activității pe care trebuie să o desfășoare în această materie agenții statului, potrivit căreia activitatea agenților statului nu poate fi considerată provocare dacă: a) există o suspiciune rezonabilă că o persoană participă la infracțiune sau pregătește săvârșirea unei infracțiuni; b) activitatea polițiștilor sau a colaboratorilor acestora a fost autorizată în condițiile legii; c) agenții statului sau colaboratorii acestora nu au făcut alt ceva decât să ofere suspectului o ocazie obișnuită (care nu are caracter excepțional) de a comite o infracțiune.

Așadar, față de standardul european, organul de urmărire penală care suspectează implicarea unei persoane în activități infracționale nu trebuie să aibă o atitudine „activă” care să determine persoana „inactivă” să comită o infracțiune, ci trebuie doar să-i ofere acesteia o „tentative obișnuită”, o oportunitate ce nu are caracter excepțional de a încălca legea, în cadrul unui joc de roluri disimulat în vederea „observării pasive” a comportamentului făptuitorului, în cazul în care persoana suspectată de implicare în activități infracționale cedează „tentativei” și comite fapta,

probele astfel culese nu pot fi apreciate că sunt obținute prin provocare, activitatea organelor judiciare fiind desfășurată în scopul exclusiv al culegerii de probe, iar nu în scopul incitării neloiale la comiterea unei fapte infracționale.

În contextul celor descrise, instanța de recurs atenționează că, operațiunile sub acoperire necesită a fi executate într-o manieră pasivă, fără nicio presiune care l-ar determina pe acuzat la săvârșirea infracțiunii prin mijloace cum ar fi preluarea inițiativei de a contacta persoana, reînnoirea ofertei în pofida refuzului inițial, încurajarea insistență, promisiunea de avantaje financiare cum ar fi creșterea prețului peste medie sau apelarea la compasiunea persoanei.

De asemenea, Colegiul penal lărgit relevă jurisprudența Curții Europene care a statuat că atunci când un acuzat afirmă că a fost provocat să comită o infracțiune, sarcina probațiunii se pune pe seama autorităților, adică acuzatorul de stat are sarcina de a demonstra faptul că nu a existat o provocare și că, afirmațiile acuzatului sunt nefondate (Morari c. Republicii Moldova, § 33-34, 08 martie 2016).

În concluzie, instanța de recurs atestă că, instanța de apel, la rejudecarea acestei cauze, urmează să evedențieze și să enumere concret care anume acțiuni ale lui: „ ... Aramă Igor susținute activ de organul de urmărire penală, au avut ca efect convingerea și provocarea lui Lîsîi Bronislav la comiterea infracțiunii.”

În contextul celor descrise rezultă, că instanța de apel nu a motivat prin ce concret s-a manifestat rolul activ al lui Aramă Igor la instigarea comiterii infracțiunii de corupere pasivă. Deci, instanța de apel doar în linii generale a expus în conținutul deciziei adoptate mai multe concluzii despre faptul provocării lui Lîsîi Bronislav și nulitatea probelor obținute prin provocare, care însă urmau a fi completate cu circumstanțele cauzei cărora sunt subsecvente.

Astfel, din conținutul deciziei recurate nu rezultă că instanța de apel ar fi verificat legalitatea și temeinicia sentinței, pe baza probelor examinate de prima instanță, precum și conform materialelor din dosar, evitând totodată să se expună argumentat și asupra motivelor invocate în apel de către procuror, argumente care, de fapt, țin de soluționarea fondului apelului și neexpunerea asupra acestora reprezintă neexaminarea fondului apelului de către instanța de apel.

Motivarea insuficientă efectuată de instanța de apel, se apreciază ca un viciu de judecată care afectează hotărârea adoptată și reprezintă temei legal de a casa decizia atacată și a dispune rejudecarea cauzei în instanța de apel.

Față de considerentele expuse, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia, că la judecarea cauzei instanța de apel a admis erori, care nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs ordinar. Erorile menționate sunt erori de drept procedural și se încadrează în art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, deoarece se referă la procedura de motivare a soluției instanței de apel și se consideră temei de recurs.

Totodată, instanța de apel are obligația să înlăture erorile menționate, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art.414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să dea o apreciere obiectivă probelor administrate în cauză, având în vedere prevederile art.art.93, 95, 101 Cod de procedură penală, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel, iar în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală.

11. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

d e c i d e :

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Formusatii Andrei, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 23 decembrie 2021, în cauza penală în privința lui *Lîsîi Bronislav xxx*, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, într-un alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată pronunțată la 21 august 2023.

Președinte

Țurcan Anatolie

Judecători

Talpă Boris

Eremciuc Ghenadie

Daguța Sergiu

Donos Aliona